

Jahiseaduse ja looduskaitseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

2025. a 7. oktoobril toimus Riigikogu keskkonna- ja maaelukomisjoni ühisistung, kus arutati metssigade ja huntide arvukuse reguleerimise võimalusi. Arutelul tõusetus vajadus öösihiku kasutamiseks nuhtluisendite küttilmisel, samuti on vajalik jahiluba teatud juhtudel välja anda tasuta. Lisaks on vajalik kaitsealade sihtkaitsevööndis ja piiranguvööndis hetkel kehtivaid piiranguid muuta, et seal teatud juhtudel jahti lubada. Ühisistungil otsustati algatada seaduseelnõu, et nuhtluisendi küttilmisel lubada öösihiku kasutamist. Kliimaministeerium on teinud ettepaneku öösihiku kasutamist lubada ka praktikas ilmnenud vajadusel võõrliikide tõrjel ning vigastatud uluki hukkamisel.

2. Eelnõu sisu

Eelnõuga muudetakse jahiseadust ja looduskaitseadust. Jahiseadust muudetakse selliselt, et edaspidi antakse kasutusse andmata jahipiirkonnas või jahimaal või riigi veekogu osas, mis jääb väljapoole jahipiirkonda, jahiluba välja tasuta, kui tegemist on nuhtluisendi küttilmisega või kui jahti peetakse looma kaudu leviva haiguse tõkestamiseks. Samuti muudetakse öösihiku kasutamise nõudeid nii, et selle kasutamist saab Keskkonnaamet lubada nuhtluisendite ja võõrliikide küttilmisel, liiklusõnnetuses või muus õnnetuses viga saanud uluki surmamiseks. Looduskaitseaduse muudatustega sätestatakse erisus, et sihtkaitsevööndis ja piiranguvööndis hetkel kehtivad piirangud ei kehti kaitseala valitseja nõusolekul jahipidamisele sigade Aafrika katku ja teiste uluki kaudu levivate haiguse tõkestamise korral.

Eelnõu ja selle juurde esitatud seletuskirja on ette valmistanud Riigikogu keskkonnakomisjoni nõunik-sekretariaadijuhataja Elle Kaur (631 6581, elle.kaur@riigikogu.ee) koostöös Kliimaministeeriumi metsaosakonna jahinduse valdkonna juhi Aimar Rakkoga (626 9104, aimar.rakko@kliimaministeerium.ee).

2.1. Jahiseaduse muutmine

Punktiga 1 täiendatakse jahiseaduse §-i 23 lõikega 6¹ selliselt, et edaspidi antakse jahiluba välja tasuta, juhul kui jaht toimub inimese elule või tervisele tekkiva ohu või kahjustuse vältimiseks (nn nuhtluisend), vigastatud uluki hukkamiseks väljaspool jahiaega või loomataudi leviku tõkestamiseks (nt sigade Aafrika katk).

2023. aastal jahilubade eest laekunud summa oli 378 ja 2024. aastal 1149 eurot. 2025. aastal on oktoobri alguse seisuga laekunud tasu suuruseks 2996 eurot. Peamiselt on tasu kasv seotud mitme jahipiirkonna ajutiselt kasutajata jäämisega. Uute kasutajate leidmiseks on Keskkonnaamet korraldanud konkursid, kuid vahepealsel ajal on suurulukite küttilmine nendes jahipiirkondades tasuline. Välja on antud metskitse ja metssea küttilmise lubasid. Lisaks on 2025. aastal üks hundi küttilmise luba välja antud jahipidamiseks nuhtluisendile Soomaa jahipiirkonnas. Kuna tegemist on samuti välja andmata jahipiirkonnaga, tuleb loa eest maksta tasu. Eelnõu muudatusega jääks riigil saamata ca 80% laekumisest ehk seniste numbrite põhjal 300-2400 eurot aastas.

Punktiga 2 muudetakse jahiseaduse §-i 24 lõiget 7 ja sõnastatakse see nii, et Keskkonnaametil on õigus kehtestada uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks, inimese elule või tervisele tekkiva ohu vältimiseks, võõrliigi surmamiseks, uluki tekitatud kahjustuse vältimiseks ja liiklusõnnetuses või muus õnnetuses viga saanud uluki surmamiseks tingimused ja ajavahemik,

mille jooksul on lubatud ulukite laskmine seisva mootoriga mootor- ja maastikusõidukist, mootor- ja maastikusõidukit muul viisil kasutades, kunstliku valgusallika abil ning öösihikut kasutades.

Eestis lubati öösihiku kasutamine jahipidamisel 2023. aastal. Hetkel on selle kasutamine lubatud ainult metssea jahil sigade Aafrika katku tõrjumise eesmärgil. See on osutunud väga tõhusaks meetodiks metssigade küttimisel. 2025. aasta augustis ja septembris kütiti 85% metssigadest öösihikut kasutades. Metssigade küttimine suurenes sel perioodil 2 korda. Öösihiku kasutamine oleks vajalik ka teistel juhtudel. Suurkiskjad tekitavad reeglina kahju öösiti ning nende tabamine kahjustuskohas (nt loomakoplis), kui selleks on antud Keskkonnaameti eriluba, on sel väga piiratud nähtavusega ajal üsna problemaatiline. Seetõttu on jäänud paljudel juhtudel nuhtlusisend ka küttimata ning kahjud selle tõttu jätkunud. Öösihiku kasutamine võimaldaks kiirelt looma tuvastada ning ära küttida. Lisaks tuleks öösihiku kasutamist lubada ka invasiivsete võõrliikide küttimisel (nt kährikkoer), mis aitaks nende arvukust ohjata, samuti vigastatud uluki surmamisel, mis paljudel juhtudel toimub ka hämaras või öösel.

Öösihiku kasutamise lubamise ja tingimused otsustab kõigil juhtudel Keskkonnaamet. Eesti naaberriikides on öösihiku kasutamine palju laialdasemalt lubatud (tabel 1).

Tabel 1. Ülevaade öösihiku ja kunstliku valgusallikka kasutamise kohta Eesti lähiriikides.

Riik	Lubatud uluk	Valgus- allikas	Öösihik	Tingimused	Vigastatud uluk
Eesti	metssiga	jah	jah	küttimine $\geq 2,5$ m kõrguselt	öösihik ei ole lubatud, lubatud on otsimikulamp või taskulamp
Soome	metssiga, valgesaba-pampahirv, kährikkoer	jah	jah	öösihik pampahirve küttimisel vaid teaduslikul eesmärgil; võõrliikide tõrjumine ei käi jahiseaduse alla	lubatud ka haavatud ja liikluses viga saanud loomade jälitamisel ja hukkamisel
Läti	metssiga, rebane, kährik	jah	jah	küttimine $\geq 2,5$ m kõrguselt	lubatud ka haavatud ja liikluses viga saanud loomade jälitamisel ja hukkamisel
Leedu	metssiga, rebane, kährik, pesukaru, mink, nutria, ondatra	jah	jah	varitsusjaht	valgusallika kasutamine lubatud haavatud uluki jälitamisel

2.2. Looduskaitseaduse muutmine

Punktiga 1 täiendatakse LKS-i §-i 30 lõikega 3² ja **punktiga 2** täiendatakse §-i 31 lõikega 2¹. LKS kohaselt on sihtkaitsevööndis ja piiranguvööndis keelatud jahipidamine, kui kaitse-eeskiri ei sätesta teisti. Lisaks sellele on paljudel kaitsealadel kaitse-eeskirjaga reguleeritud ka

viibimine kaitsealuse liigi elupaigas ja/või mootorsõidukiga sõitmine. Käesoleva muudatusega sätestame erisuse, et need piirangud ei kehti valitseja nõusolekul jahipidamisele sigade Aafrika katku ja teiste uluki kaudu levivate haiguste tõkestamise korral. Muudatus ei puuduta reservaatide, mida on 8500 ha ja kus igasugune jahipidamine jääb ka edaspidi keelatuks.

3. Seaduse rakendamise seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Eelnõukohase muudatusega jääks riigil saamata ca 80% jahilubade tasude laekumisest ehk seniste numbrite põhjal 300-2400 eurot aastas.

4. Rakendusaktid

Seaduse rakendamiseks ei ole vaja kehtestada täiendavaid volitusnorme ega rakendusakte.

5. Seaduse jõustumine

Seadus jõustub üldises korras.

6. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu on koostöölastatud Kliimaministeeriumi ja Keskkonnaametiga.

Algatab keskkonnakomisjon 11.11.2025.

(allkirjastatud digitaalselt)
Yoko Alender
Keskkonnakomisjoni esimees